

การศึกษาเอกลักษณ์ของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

A Study of Identity of Student Teachers, Faculty of Education, Nakhon Pathom Rajabhat University

นลินทิพย์ คชพงษ์^{1*} และ วรณีย์ สุจจิตรจุล²

¹ จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

² วิจัยและวัดผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

*nalinthip.k@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเอกลักษณ์ของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูพี่เลี้ยงในโรงเรียนที่นักศึกษาไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำนวน 231 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเรื่องเอกลักษณ์ของนักศึกษาวิชาชีพครู มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ครูพี่เลี้ยงมีความเห็นว่าเอกลักษณ์ของนักศึกษาวิชาชีพครู ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า นักศึกษาวิชาชีพครูมีเอกลักษณ์ด้านต่างๆ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาลด ดังนี้ ด้านจิตอาสา, ด้านบุคลิกภาพดี, ด้านมีเมตตาต่อศิษย์, ด้านเทคนิคการสอนดี และด้านรอบรู้ในสาขาวิชาชีพ

คำสำคัญ: เอกลักษณ์, นักศึกษาวิชาชีพครู

Abstract

The objective of this research was to study the identity of student teachers at the faculty of education, Nakhon Pathom Rajabhat University. The samples of this research were 231 co-operating teachers. The research instrument was the questionnaire about the identity of student teachers, which yielded the reliability value 0.98. The statistics used in analyzing the data were mean and standard deviation. The results of this research found that co-operating teacher' opinions the identity of student teachers was at the high level in overall. Considering the identity of student teachers in each sub-indicator from the highest to the lowest respectively was; public mind, personality, kind-hearted, teaching technique and expert in teaching profession.

Keywords: identity, student teacher

1. บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (กรมวิชากร, 2542) กำหนดให้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ก่อนระดับอุดมศึกษาโดยเป็นการศึกษาภาคบังคับจำนวน 9 ปี ซึ่งแนวการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดโดยต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสม กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรีเพื่อสนองตอบนโยบายของรัฐในการขยายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการใช้ครูโดยเฉพาะสาขา

ขาดแคลน จากแนวทางการจัดการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542) และแนวนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการข้างต้น คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมซึ่งเป็นหนึ่งในสถาบันผลิตครูจึงได้เร่งส่งเสริมการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง (Profession) ด้วยการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ (Paradigm Shift) ให้มีการคิดและปฏิบัติอย่างจริงจังในเรื่องการเผยแพร่หรือการสร้างองค์ความรู้ในวิชาชีพ การศึกษาจรรยาบรรณของนักวิชาชีพหรือนักวิชาการทางการศึกษาและเน้นความมีมาตรฐานของวิชาชีพที่องค์กรวิชาชีพกำหนดและติดตามอย่างสม่ำเสมอ

วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพที่มุ่งพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนทั้งองค์ความรู้ที่ถูกต้องเหมาะสม และทักษะการเรียนรู้ทั้งใน ระยะสั้นและระยะยาว วิชาชีพครูมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพของคนเพื่อการพัฒนาสังคมในทุกมิติ ดังนั้นการสอน ทักษะการเรียนรู้ (Study Skills) รูปแบบต่าง ๆ ซึ่งรวมถึงทักษะการจัดการตนเอง (Self-Management) และการเน้น กระบวนการอภิปัญญา (Metacognition) ย่อมจะทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองเป็นอย่างดีและเรียนรู้ได้อย่างมี ประสิทธิภาพตลอดชีวิต สถาบันผลิตครูต้องทำหน้าที่เป็นแหล่งเรียนรู้ด้วยวิธีวิทยา (Methodology) ทางการจัดการเรียน การสอนเหล่านี้และใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อให้สนองความแตกต่างของผู้เรียนทุกวัย ทุกระดับ และทุกสภาพที่ต้องการ หลักการนี้จึง สนับสนุนแนวความคิดที่ว่าทำให้การศึกษาอยู่กับผู้เรียนของสถานศึกษาเป็นการบริการสังคมที่มีเอกลักษณ์เป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้ เพราะหลักสูตรและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเยาวชนหรือกลุ่มบุคคลต่าง ๆ จำเป็นต้องพิจารณาสภาพบริบทและ ความต้องการของชุมชนและประเทศชาติ รวมทั้งตัวผู้เรียนและสถาบันครอบครัวของผู้เรียนอีกด้วย ดังนั้นจึงจำเป็นต้องให้ ความสำคัญกับการสื่อความเข้าใจและการประสานแนวคิดให้กับทั้งบุคลากรในสถานศึกษาและบุคลากรในหน่วยงานหรือ องค์กรต่าง ๆ ในชุมชนทุกระดับเพื่อรับผิดชอบร่วมกันในงานด้านการจัดการศึกษาซึ่งเป็นงานที่สังคมต้องตระหนักใน ความสำคัญ ครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาทั้งหลายจึงควรได้รับการเตรียม ความพร้อมให้เป็นผู้ที่มีความเข้มแข็งทั้งในด้านองค์ความรู้ทางวิชาการและวิชาชีพ ตลอดจนมีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ครบถ้วน

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ได้กำหนดวิสัยทัศน์ว่าภายในพ.ศ. 2556 คณะครุศาสตร์จะเป็น ต้นแบบในการผลิตครู พัฒนาศึกษาครู และพัฒนาวิชาชีพทางการศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ดังนั้นจึงจำเป็นที่ จะต้องดำเนินการที่จะพัฒนาผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม มีศักยภาพ และมีความสามารถในการแข่งขัน และบริหารจัดการคณะครุศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังได้กำหนดเอกลักษณ์ของคณะ ครุศาสตร์ในการพัฒนาบัณฑิตว่า “มีจิตวิญญาณความเป็นครู” ซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะดังต่อไปนี้ มีบุคลิกภาพดี มีความเมตตาต่อศิษย์ มีความรอบรู้ในสาขาวิชาชีพตน มีเทคนิคการสอนดีและมีจิตอาสา

เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนของคณะครุศาสตร์ประสบผลสำเร็จ สามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณลักษณะตรงตาม เอกลักษณ์ที่กำหนดไว้ จึงมีความจำเป็นต้องศึกษาว่านักศึกษาคณะครุศาสตร์มีคุณลักษณะตรงตามเอกลักษณ์ที่กำหนดไว้ หรือไม่ ดังนั้นผู้วิจัยจึงศึกษาเอกลักษณ์ของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมเพื่อให้ได้ สารสนเทศที่จะนำไปใช้วางแผนในการพัฒนาบัณฑิตสาขาวิชาชีพครูต่อไป

2. วัตถุประสงค์ในการวิจัย

เพื่อศึกษาเอกลักษณ์ของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 แนวคิดเกี่ยวกับคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

คณะครุศาสตร์มีความเป็นมาจากหมวดวิชาการศึกษาในโรงเรียนสตรีฝึกหัดครูนครปฐม ซึ่งตั้งขึ้นเมื่อปีพุทธศักราช 2479 และเมื่อได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พุทธศักราช 2538 ได้เปลี่ยนชื่อเป็นคณะวิชาครุศาสตร์ และ เปลี่ยนชื่อเป็นคณะครุศาสตร์ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 คณะครุศาสตร์รับผิดชอบงานด้านการผลิต ครู การพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษา คณะครุศาสตร์บริหารงานในรูปแบบคณะกรรมการคณะโดยการนำของคณบดีคณะ ครุศาสตร์ หลักสูตรที่เปิดสอนในปีการศึกษา 2550 ประกอบด้วย หลักสูตรปริญญาตรี (5 ปี) 9 หลักสูตร ได้แก่ การศึกษา ปฐมวัย พลศึกษาและการส่งเสริมสุขภาพ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ทั่วไป เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ดนตรีศึกษา และสังคมศึกษา หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (4 ปี) 1 หลักสูตร ได้แก่ เทคโนโลยีและนวัตกรรม

การศึกษา โดยรับผิดชอบในการจัดการศึกษาร่วมกับคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี นอกจากนี้คณะครุศาสตร์ยังรับผิดชอบจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต (วท.บ. 4 ปี) อีก 1 หลักสูตร คือ วิทยาศาสตร์การกีฬา นอกจากนี้จะผลิตนักศึกษาในระดับปริญญาตรีแล้ว คณะครุศาสตร์ยังรับผิดชอบจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาอีก 4 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรปริญญาโท 2 สาขา คือ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา และสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต 3 หลักสูตร ได้แก่ ประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู และประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษา และประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการศึกษาปฐมวัย การจัดการเรียนการสอนในทุกกระดบดังกล่าว คณะครุศาสตร์มีคณาจารย์ที่มีศักยภาพและมีความเชี่ยวชาญในด้านการสอน มีห้องปฏิบัติการที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อการเรียน การสอนที่ทันสมัย มีอาจารย์ที่ปรึกษาคอยให้ความช่วยเหลือและแนะแนวทางในการเรียนให้กับนักศึกษาอย่างใกล้ชิด อันจะนำไปสู่การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ

3.2 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ได้ดำเนินการทุกวิถีทางบนฐานศักยภาพที่มีอยู่เพื่อสร้างครุดี ครูเก่ง มียุทธศาสตร์ ฉลาดใช้ภูมิปัญญา ตามปรัชญาและวิสัยทัศน์ที่มุ่งสู่เป้าหมาย คือการผลิตและพัฒนาครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ ตอบสนองความต้องการของสังคม โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 เป็นสำคัญ โดยคณะครุศาสตร์มีปรัชญาของคณะ ดังนี้ “มุ่งสร้างครุดี มีความสามารถ ฉลาดใช้ภูมิปัญญาเพื่อพัฒนาสังคม”

3.3 เอกลักษณะของบัณฑิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

เอกลักษณะของบัณฑิตคณะครุศาสตร์ คือ มีจิตวิญญาณความเป็นครู ซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะต่อไปนี้ คือ มีบุคลิกภาพดี มีความเมตตาต่อศิษย์ มีความรอบรู้ในสาขาวิชาชีพตน มีเทคนิคการสอนดี และมีจิตอาสา

มีจิตวิญญาณความเป็นครู หมายถึง การที่ครูมีความศรัทธาในวิชาชีพครู ตระหนักในคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นครู ให้การยอมรับว่าวิชาชีพครูมีความมั่นคง เชื่อมั่นว่าวิชาชีพครูมีความก้าวหน้า เต็มใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ครูให้สมบูรณ์ รักและห่วงใยผู้เรียนด้วยความหวังดี ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ครูให้สมบูรณ์ รักและห่วงใยผู้เรียนด้วยความหวังดี ตั้งใจปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ ปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู ปฏิบัติการสอนในสาขาวิชาที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ ปรับปรุงบุคลิกภาพของตนเองให้เหมาะสม นำเลื่อมใส ศรัทธา ประพฤติตนเป็นแบบอย่างครูที่ดีตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี ดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงด้วยหลักคุณธรรมที่นับถือ พัฒนาคณะเพื่อแสวงหาความก้าวหน้าในวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง และให้ความร่วมมือช่วยเหลือสังคมอย่างเต็มใจ

บุคลิกภาพดี หมายถึง การที่ครูมีรูปร่างท่าทางดี แต่งกายสะอาด เรียบร้อย พุดจาไพเราะ นุ่มนวล น้ำเสียงชัดเจน มีลักษณะเป็นผู้มี สดชื่น สะอาดตา ตื่นตัว หนักเบาเอาสุ มั่นใจในตนเอง รูปร่างเนื่องจากได้อ่านมากฟังมาก เป็นกัลยาณมิตร ฉลาด และสุภาพ

มีเมตตาต่อศิษย์ หมายถึง การที่ครูมีเมตตาต่อศิษย์ ต่อญาติครู ต่อมิตร ต่อศัตรู และต่อทุก ๆ คน

มีความรอบรู้ในสาขาวิชาชีพ หมายถึง การที่ครูมีความรู้ในวิชาที่ตนสอนอย่างลึกซึ้ง สามารถจัดหลักสูตรหรือบทเรียนให้เหมาะสมกับบุคลิกภาวะของเด็ก และเชี่ยวชาญในการสอนวิชาประเภทต่าง ๆ เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ที่มีความรอบรู้ มีรูปแบบการคิด มีวิสัยทัศน์ มีการเรียนรู้เป็นทีม และมีความคิดอย่างเป็นระบบ ตลอดจนมีความเป็นผู้นำทางการ

มีเทคนิคการสอนดี หมายถึง การที่ครูสามารถจัดการเรียนรู้ที่ดี ซึ่งประกอบด้วย 1) ให้ความรักแก่นักเรียน พร้อม ๆ กับเนื้อหาวิชาเรียน 2) สอนให้นักเรียนเชื่อมโยงความรู้ออกไปในชีวิตจริง และฝึกให้นักเรียนคิดให้บ่อย 3) ตั้งใจฟังนักเรียน รู้จักตั้งคำถาม สามารถตอบข้อสงสัยแก่นักเรียน 4) ไม่จำเป็นต้องมีแผนการสอนตายตัว แต่ต้องยืดหยุ่นเปลี่ยนแปลงได้ มีการทดลองการสอนที่หลากหลาย มั่นใจที่จะเผชิญกับสถานการณ์ในชั้นเรียนได้ทุกรูปแบบ ปรับการสอนช่วยให้นักเรียนบางคนเรียนรู้ได้ดีขึ้น และสร้างสมดุลระหว่างเนื้อหาและความยืดหยุ่นในการสอน 5) สร้างบรรยากาศของความเป็นกันเอง ครูต้องทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกมีส่วนร่วม เปรียบได้กับไวพจน์ที่มีนักเรียนเป็นนักเรียนที่แต่ละคนมีความเชี่ยวชาญในเรื่องดนตรีแต่ละอย่างต่างกัน 6) มีอารมณ์ขัน พยายามอย่าทำให้เครียด ครูควรเรียนรู้ที่จะผ่อนคลายบรรยากาศในห้องเรียน 7) เตรียมตัวให้พร้อม มีความเอาใจใส่และอุทิศเวลาให้แก่การค้นคว้าหาวิธีถ่ายทอดความรู้ด้านต่างๆให้แก่แก่นักเรียน มีสื่อการสอนที่พร้อมและวิธีการสอนที่น่าสนใจ 8) รู้จักทำงานร่วมกับเพื่อนครู เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของครู 9) มีจินตนาการ ครูจะต้องรู้จักใช้จินตนาการเพราะจะมีผลต่อความคิดริเริ่มใหม่ ๆ

มีจิตอาสา หมายถึง การเป็นผู้ที่มีจิตใจที่เป็นผู้ให้ เช่น ให้สิ่งของ ให้เงิน ให้ความช่วยเหลือด้วยกำลังร่างกาย แรงสมอง ซึ่งเป็นการเสียสละสิ่งของตนเองมี แม้กระทั่งเวลา เพื่อเพื่อแผ่ให้กับส่วนรวม อีกทั้งยังช่วยลดอัตราหรือความเป็นตัวตนของตนเองลงได้ นอกจากนี้ จิตอาสายังหมายถึง หัวใจของการบริการวิชาการ จิตอาสาของครูจะสัมฤทธิ์ผลและมีประสิทธิภาพในการให้บริการแก่นักเรียนและชุมชนควรมีองค์ประกอบของ 5 ย. ได้แก่ ยิ้มแย้ม ยกย่อง ยอมแพ้ ยืดหยุ่น และ ยืนหยัด

3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จิรา ณ หนองคาย (2547) สำนวจคุณสมบัติของบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถาบันราชภัฏนครปฐม ที่องค์กรต่าง ๆ ต้องการ พบว่า คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์ที่สถานประกอบการต้องการ คือมีความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ทุกด้านในระดับค่อนข้างมาก โดยต้องการบัณฑิตที่มีความรู้ด้านการใช้คอมพิวเตอร์มากที่สุด รองลงมาได้แก่ การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า เรียนรู้งานได้เร็ว ทำงานเป็นทีม มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

รัศมี สีหะนันท์ (2551) ศึกษาการประเมินสมรรถนะความเป็นครูของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 โดยสร้างแบบประเมินสมรรถนะความเป็นครู 6 ด้าน ได้แก่ ด้านความรักเมตตาและปรารถนาดีต่อผู้เรียน ด้านความอดทนและรับผิดชอบ ด้านเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และเป็นผู้นำทางวิชาการ ด้านมีวิสัยทัศน์ ด้านความศรัทธาในวิชาชีพครู และด้านปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีสมรรถนะความเป็นครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก

อำนวย พุ่มพุทราและคณะ (2555) ศึกษาอัตลักษณ์ของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนชัยนาท 3 ด้าน คือ ด้านจิตบริการ ด้านการคิดวิเคราะห์ และด้านการให้ผู้ใช้บริการมีส่วนร่วมและเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษา อาจารย์ และผู้รับบริการต่ออัตลักษณ์ของนักศึกษา ผลการวิจัยพบว่า อัตลักษณ์ในภาพรวมของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนชัยนาทอยู่ในระดับมาก และนักศึกษา อาจารย์ และผู้รับบริการมีความคิดเห็นต่ออัตลักษณ์นักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลทั้งโดยและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูที่เลี้ยงในโรงเรียนที่นักศึกษาไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ปีการศึกษา 2557 แบ่งเป็นครูที่เลี้ยงที่ดูแลนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์จำนวน 180 คน และครูที่เลี้ยงที่ดูแลนักศึกษาสาขาวิชาพลศึกษาจำนวน 150 คน

4.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูที่เลี้ยงในโรงเรียนที่นักศึกษาไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ปีการศึกษา 2557 แบ่งเป็นครูที่เลี้ยงที่ดูแลนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์จำนวน 108 คน และครูที่เลี้ยงที่ดูแลนักศึกษาสาขาวิชาพลศึกษาจำนวน 123 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 อ้างถึงใน จีรวุฒิ เอกะกุล, 2543)

4.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามเรื่องเอกลักษณ์นักศึกษาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้สร้างขึ้น โดยมีวิธีการสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

- 1) ศึกษาเอกสาร ตำรา และบทความทางวิชาการเกี่ยวกับนักศึกษาวิชาชีพครู
- 2) กำหนดกรอบหรือประเด็นในการสร้างเครื่องมือและลักษณะของข้อคำถามตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา

- 3) สร้างแบบสอบถามเพื่อศึกษาเอกลักษณ์ของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเรื่องเอกลักษณ์ของนักศึกษาวิชาชีพรู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม แบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ 1) บุคลิกภาพดี 2) มีเมตตาต่อศิษย์ 3) รอบรู้ในสาขาวิชาชีพตน 4) เทคนิคการสอนดี และ 5) มีจิตอาสา ด้านละ 10 ข้อ รวมทั้งสิ้น 50 ข้อ โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีความหมาย ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีเอกลักษณ์ของนักศึกษาวิชาชีพรูในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีเอกลักษณ์ของนักศึกษาวิชาชีพรูในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีเอกลักษณ์ของนักศึกษาวิชาชีพรูในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีเอกลักษณ์ของนักศึกษาวิชาชีพรูในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีเอกลักษณ์ของนักศึกษาวิชาชีพรูในระดับน้อยที่สุด

4) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน พิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ วัตถุประสงค์ของการวิจัย และภาษาที่ใช้ แล้วนำคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Indexes of Item-Objective Congruence: IOC) โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.5 ขึ้นไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล (ศิริชัย กาญจนวาสรี, 2548) ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า มีข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์การคัดเลือกทั้งสิ้น 40 ข้อ

5) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้กับครูที่เลี้ยงจำนวน 50 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ของครอนบาค ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า พบว่า แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98

6. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ใช้สถิติวิจัยพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. ผลการวิจัย

ผลการประเมินเอกลักษณ์ของนักศึกษาวิชาชีพรู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม โดยครูที่เลี้ยงผู้ดูแลนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู ในปีการศึกษา 2557 พบว่า ในภาพรวมนักศึกษาวิชาชีพรูมีผลการประเมินตามเอกลักษณ์ของคณะครุศาสตร์ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า นักศึกษาวิชาชีพรูมีเอกลักษณ์ด้านต่าง ๆ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาลด ดังนี้ ด้านจิตอาสา, ด้านบุคลิกภาพดี, ด้านมีเมตตาต่อศิษย์, ด้านเทคนิคการสอนดี และด้านรอบรู้ในสาขาวิชาชีพ รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เอกลักษณ์ของนักศึกษาวิชาชีพรูในด้านต่าง ๆ

เอกลักษณ์ของนักศึกษาวิชาชีพรู	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ด้านมีจิตอาสา	4.286	0.70
ด้านบุคลิกภาพดี	4.242	0.59
ด้านมีเมตตาต่อศิษย์	4.230	0.56
ด้านเทคนิคการสอนดี	3.947	0.69
ด้านรอบรู้ในสาขาวิชาชีพ	3.932	0.71
รวม	4.127	0.65

6. สรุปผลการวิจัย

นักศึกษาวิชาชีพรู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม มีผลการประเมินตามเอกลักษณ์ของคณะครุศาสตร์ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก โดยเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านมีจิตอาสา มีผลการประเมินในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านบุคลิกภาพดี และด้านมีเมตตาต่อศิษย์ ตามลำดับ

7. อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า นักศึกษาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมได้รับการประเมินเกี่ยวกับเอกลักษณ์ของคณะครุศาสตร์ในด้านมีจิตอาสาในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านบุคลิกภาพดี และด้านมีเมตตาต่อศิษย์ ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โกเมท เทือกสุบรรณ (2539) ซึ่งได้ทำการศึกษาวินิจฉัยเรื่อง การศึกษาพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครูในวิทยาลัยครู ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาครู รับรู้สาระการพัฒนาคุณธรรม ตามการพัฒนาคุณธรรม นักศึกษาครูจากอาจารย์ในระดับมากถึง 7 ด้าน ได้แก่ ด้านมีความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู ด้านความเป็นประชาธิปไตยในการปฏิบัติงานและการดำรงชีวิต ด้านมีความรับผิดชอบ ด้านความมีวินัย ด้านความมีเมตตา ด้านความยุติธรรม และด้านความขยัน นอกจากนี้เมื่อพิจารณาผลการประเมินพบว่า เอกลักษณ์ของนักศึกษาวิชาชีพครูด้านรอบรู้ในสาขาวิชาชีพ และด้านเทคนิคการสอนดีมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัชณีย์ เชาว์ดำรงค์ (2542) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาความเป็นครูวิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า นิสิตนักศึกษามีลักษณะความเป็นครูวิชาชีพด้านวิชาการและด้านเทคนิควิธีสอนในระดับปานกลาง และมีคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรม ด้านความรักและศรัทธาต่อวิชาชีพครูในระดับมาก

8. ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาเอกลักษณ์ของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

- 1) เนื่องจากผลการประเมินในครั้งนี้ เป็นผลการประเมินจากความคิดเห็นของครูที่เลี้ยงผู้ดูแลนักศึกษาวิชาชีพครู เพียงฝ่ายเดียว ในการศึกษาคั้งต่อไป จึงควรนำผลที่ได้จากการประเมินครั้งนี้ไปหาความสัมพันธ์กับผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาโดยเครื่องมือต่าง ๆ เพื่อให้ได้หลักฐานแสดงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลมากยิ่งขึ้น
- 2) เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพนักศึกษาวิชาชีพครู ควรกำหนดนโยบายการประเมินเอกลักษณ์ของนักศึกษาวิชาชีพครูก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มรูปแบบ ทั้งนี้เพื่อเป็นการตรวจสอบความรู้ ความสามารถ ทักษะการจัด การเรียนรู้ในสาขาวิชาเอก วิชาชีพครู และคุณลักษณะความเป็นครู อันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง และปรับปรุงกระบวนการ การจัดการเรียนการสอน การกำหนดเนื้อหาและกิจกรรมเสริมหลักสูตรในการผลิตครูในปีการศึกษาต่อไปให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

9. เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ.
- โกเมท เทือกสุบรรณ. (2539). การศึกษาการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครูในวิทยาลัยครู. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิรา ณ หนองคาย. (2547). การสำรวจคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตและปัญหาในการทำงานของบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถาบันราชภัฏนครปฐม. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. (ออนไลน์). <http://edu.npru.ac.th/>
- ธีรวิทย์ เอกะกุล. (2543). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. อุบลราชธานี: สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- รัศมี สีหะนันท์. (2551). การประเมินสมรรถนะความเป็นครูของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อุบลราชธานี เขต 3. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- วัชณีย์ เชาว์ดำรงค์. (2542). รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครูวิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริชัย กาญจนวาศรี. (2548). ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี. (2542).พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- อำนาจ พุ่มพุทราและคณะ. (2555). อัตลักษณ์นักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนีเขยนาท. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนีเขยนาท สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข.